

REVISTA DE PEDAGOGIE NR. 1-6/2007

La prestigioasa editură bucureșteană "SIGMA" se află într-un avansat stadiu editorial o lucrare așteptată cu mult interes de oamenii școlii – "Științele Educației. Dicționar Enciclopedic" – Vol. I (A-L), Vol. II (M-Z)

Prin "Cuvântul înainte" și cele 25 de articole încercăm să-i deschidem cititorului nostru o mică fereastră pentru a înțelege intențiile editorilor și pentru a avea o imagine asupra conținutului, formei de realizare a articolelor și a modului de interrelaționare a acestora.

La sugestia mai multor cititori, Revista de Pedagogie a publicat (în prima fază de constituire a colectivului de autori) o serie de articole elaborate (exemplificativ) pentru această lucrare. Articolele selectate pentru acest număr abordează concepte/probleme cu o semnificație deosebită pentru stadiul actual al dezvoltării gândirii și practicii educaționale, precum și figuri de personalități mai puțin prezente în literatura de specialitate.

Observațiile privind conținutul, extensia articolelor, linkurile interne, referințele bibliografice etc., precum și sugestiile celor care vor utiliza acest instrument de lucru pot constitui importante puncte de reper pentru etapa următoare – realizarea unei Enciclopedii a Științelor Educației pe domenii. În acest scop, Dicționarul actual este însoțit de un CHESTIONAR, adresat celor preocupați de problematica educațională, solicitând observațiile și sugestiile lor.

Revista de pedagogie susține acest demers și îi invită pe toți cei interesați de progresul teoriei și practicii educaționale românești să-și exprime observațiile și sugestiile prin materiale trimise publicației noastre, care va deschide o rubrică specială, dedicată acestei arii problematice.

ANTROPOLOGIE PEDAGOGICĂ

- știință având ca obiect: a) structura dezvoltării generale a omului și relațiile sale cu dezvoltarea fizică, socială și culturală; b) esența și disponibilitatea omului ca obiect al educației pe baza datelor științelor despre om, societate și cultură (filosofie, antropologie generală, axiologie, sociologie, psihologie, etc.); c) acțiunea educativă a omului în context bio-socio-psihouman din perspectiva orizontului de determinare și originalitate; d) relațiile ce intervin între legăturile dezvoltării umanității și a fiecărei generații sau grup de indivizi, în parte.

BILDUNG, CONCEPT

- concept propriu gândirii filosofice și educaționale germane, desemnând o sumă de caracteristici la intersecția educației – culturii – formării.

ACHIZIȚIE VERSUS ÎNVĂȚARE

→ deprindere; învățare observațională; învățare umană; teorii ale învățării

COHORTĂ

- totalitate a persoanelor (copii, școlari, tineret, adulți) născute în același an calendaristic sau cu aceeași vechime de participare în activitatea sistemului studiat.

CARACTER

- latură relațional-valorică și de autoreglaj a personalității prin intermediul căreia se filtrează cerințele și solicitările externe și se elaborează reacțiile de răspuns; în sens larg: schema logică de organizare a profilului psihomoral general al persoanei considerată prin prisma unor norme și criterii etice, valorice; componentă a personalității ce condiționează din interior gradul de concordanță și compatibilitate al întregii conduite a subiectului, cu exigențele și conținutul sistemului de reguli și norme pe care le promovează și le impune societatea; în sens restrâns: ansamblul integrat al atitudinilor și trăsăturilor care determină o modalitate relativ stabilă, constantă de orientare și raportare a individului, la cei din jur, la sine, la activitatea desfășurată, la societate ca realitate socioumană globală.

CENTRARE PE ELEV

- atribut fundamental al paradigmei educaționale care își structurează demersul în dependență de o anumită caracteristică a relației elev-proces sau/și elev-conținut, în opoziție cu paradigmele tradiționale cu centrarea pe profesor.

COMUNITĂȚI VIRTUALE DE ÎNVĂȚARE

- forme de organizare a transferului cunoașterii prin utilizarea tehnologiilor informatice și comunicaționale.

COMPETENȚĂ PEDAGOGICĂ

- capacitate a unei persoane de a exercita atribuțiile specifice profesiei didactice; capacitate a unui educator de a se pronunța asupra unei probleme pedagogice, pe temeiul cunoașterii aprofundate a legităților și determinărilor fenomenelor educative; nivel de performanță la care urmează să fie realizate de către un educator sarcinile de muncă specifice profesiei didactice.

CONSILIEREA CARIEREI

- proces de compatibilizare maximă între resursele, cerințele, aspirațiile sau interesele personale ale unui individ și oferta reală din domeniul educației, formării și integrării socio-profesionale.

CORE CURRICULUM (CURRICULUM NUCLEU)

- element constitutiv al → curriculumului național, nucleul comun pentru toți elevii care parcurg o anumită perioadă de școlaritate.

LUGI VOLPICELLI

(13.06.1900, Siena – 18.06.1983, Roma)

- pedagog italian, cu o bogată activitate organizatorică și publicistică, reprezentant marcant al pedagogiei culturii.

DEZVOLTARE COGNITIVĂ

- latură a dezvoltării, constând dintr-un proces de formare, dezvoltare și perfecționare a structurilor de cunoaștere.

ELEARNING / E-LEARNING / ELECTRONIC LEARNING

- *totalitatea situațiilor educaționale în care se utilizează semnificativ mijloacele tehnologiei informației și comunicării; în sens restrâns, elearning-ul reprezintă un tip de educație la distanță, ca experiență planificată de predare-învățare organizată de o instituție ce furnizează mediat materiale într-o ordine secvențială și logică pentru a fi asimilate de utilizatori (cursanți, studenți, elevi) în manieră proprie, medierea fiind realizată prin noile tehnologii ale informației și comunicării – în special prin Internet, acesta reprezentând atât mediul de distribuție a materialelor, cât și, în majoritatea cazurilor, canalul de comunicare între actorii implicați.*

EVALUAREA PROGRAMELOR SOCIALE ȘI EDUCAȚIONALE

- *proces de culegere, prelucrare și interpretare de date, care urmărește aprecierea valorii activităților și/ sau a rezultatelor unui program sau proiect, prin raportare la un set de standarde, cu scopul ameliorării programului, proiectului sau politicii respective.*

FUNȚII MANAGERIALE

- *clase de activități specifice unui subsistem organizațional destinate satisfacerii unor cerințe (necesități) funcționale ale întregului sistem.*

HOSPITALISM

- *termen de pediatrie socială ce desemnează un tablou complex simptomologic în special în sfera socio-afectivă; complex de stări și manifestări în plan psihic și fizic care caracterizează copilul mic lipsit (prin privațiune sau inadecvare) de relația parentală, în principal, de cea maternă; fenomen complex apărut în urma disturbantilor în configurația afectivă a familiei (legat de mamă-copil în principal) și reflectat în întâzieri în sfera personalității.*

KANDEL, ISAAC LEON

(22.01.1881, Botoșani – 14.06.1965, Geneva)

- *pedagog american de origine română, cu contribuții esențiale în pedagogia comparată.*

KANT, IMMANUEL

(22.04.1724, Königsberg, Prusia Orientală – 12.04.1804, Königsberg)

- *filozof german, mare gânditor din perioada iluminismului, fondator al idealismului critic.*

PARADIGME ÎN SOCIOLOGIA EDUCAȚIEI

- enunțuri teoretico-empirice care conțin atât principiile teoretice ale științei, cât și fundamentele ei empirice, modele care pot fi folosite pentru a verifica validitatea enunțurilor empirice corespunzătoare relațiilor prescrise teoretic.

OBIECTIV EDUCAȚIONAL, CONCEPT

- intenționalitățile procesului instructiv-educativ, tipuri de schimbări pe care sistemul sau procesul de învățământ preconizează să le realizeze în dezvoltarea personalității.

OBIECTIVE EDUCAȚIONALE, FUNCȚII PEDAGOGICE

- rolurile pe care obiectivele le au în proiectarea, monitorizarea și evaluarea proceselor de instruire.

PORTOFOLIUL EVALUATIV

- selecție a celor mai reprezentative produse ale activității educatului (eseuri, referate, teme pentru acasă, proiecte etc.), incluzând produse și mărturii semnificative ale dezvoltării sale cognitive, afective și psihomotorii.

REFORMELE ȘCOLARE ÎN ROMÂNIA (1864-1944)

REUȘITĂ – EȘEC, ȘCOLAR

- totalitatea rezultatelor complexe obținute de elevi în ceea ce privesc nivelul de informare și pregătire științifică, dezvoltarea capacităților operațional-funcționale intelectuale, formarea și conturarea trăsăturilor de personalitate, stimularea motivației și a capacităților de autoeducație sub aspectul prezenței sau absenței randamentului școlar.

ȘTIINȚELE EDUCAȚIEI

- ansamblu de discipline care studiază educația din perspective diverse, cu ajutorul metodelor, instrumentelor și conceptelor specifice științelor care fundamentează aceste demersuri (psihologie, sociologie, economie, istorie etc.).